

De beleggingen van Stichting IKEA Pensioenfonds (STIP): transparantie en aandeelhoudersbetrokkenheid

Pensioen wordt opgebouwd door premies te betalen. De premie wordt door de werkgever afgedragen aan STIP. De deelnemer betaalt via inhouding op het salaris een kwart en de werkgever driekwart. Maar alleen premie betalen is niet voldoende. Om een waardevast pensioen op te bouwen en om tegenvallers op te vangen moet een pensioenfonds beleggen.

STIP wil de (gewezen) deelnemers en gepensioneerden goed en transparant informeren over hoe het pensioenfonds belegt. Ook de wetgeving eist dat er goed geïnformeerd wordt. Zo is er op Europees niveau onder andere de aandeelhoudersrechtenrichtlijn 'Shareholders Rights Directive II' (SRD II), die in 2020 omgezet is in nationale wetgeving.

Beleggingsbeleid

Voordat een pensioenfonds gaat beleggen wordt er een langetermijnbeleggingsbeleid gemaakt. In het beleid wordt beschreven in welke beleggingscategorieën belegd gaat worden en dat is gebaseerd op de uitkomsten van de Asset Liability Management (ALM) studie. In de ALM-studie worden berekeningen gemaakt op basis van de toekomstige verplichtingen (de pensioenuitkeringen nu en in de toekomst) en de huidige financiële positie van het pensioenfonds.

Bij de invulling van het beleggingsbeleid door het bestuur worden de Investment Beliefs gevolgd. Dit zijn belangrijke principes die leidraad zijn voor het nemen van beslissingen.

Zodra het beleggingsbeleid en de invulling daarvan klaar zijn laat het pensioenfonds het beleggen uitvoeren door een vermogensbeheerder.

Het belangrijkste doel van het beleggingsbeleid is zorgen dat de pensioenaanspraken van (gewezen) deelnemers en gepensioneerden veiliggesteld worden.

Zoals in het begin al gezegd zal een pensioenfonds moeten beleggen om de doelen voor de (gewezen) deelnemers en gepensioneerden te bereiken. En bij beleggen loop je risico's. Het bestuur stelt daarom, na overleg met de sociale partners, vast welke risico's het fonds bereid is te lopen: de risicohouding. Het beleid en de risicohouding zorgen ervoor dat de beleggingsrisico's zo goed mogelijk beheerst worden en ook dat er voldoende rendement behaald wordt om aan de pensioenverplichtingen te kunnen voldoen. Er wordt dus rekening gehouden met de pensioenverplichtingen van het fonds en de daarmee samenhangende risico's. Maar ook met de solvabiliteitseisen die voor het fonds gelden; dit zijn de eisen die aan de verhouding tussen het vermogen van het pensioenfonds en de pensioenverplichtingen worden gesteld.

De beleggingsportefeuille van STIP bestaat uit een matching vastrentende waardenportefeuille, een return vastrentende waardenportefeuille, een aandelenportefeuille en een vastgoedportefeuille. De matching vastrentende waardenportefeuille wordt beheerd door Columbia Threadneedle Investments (CTI), M&G Investments en Aegon Asset Management. De vastgoedportefeuille (beursgenoteerd vastgoed) wordt beheerd door Northern Trust. De aandelenportefeuille wordt beheerd door Legal & General Investment Management en Irish Life Investment Managers. De return vastrentende waardenportefeuille door PGIM.

Matching vastrentende waarden

In deze portefeuille zitten rentederivaten en vastrentende waarden. Vastrentende waarden zijn verhandelbare schuldbewijzen (leningen zoals obligaties van overheden en bedrijven, en hypotheeklen) met doorgaans een vaste looptijd en vaste rentevergoeding. Deze beleggingen zijn meestal risicovoller. In deze portefeuille wordt het renterisico, het schommelen van de rente en de gevolgen daarvan, van (een deel van) de portefeuille zo goed mogelijk afgedekt, waarbij gekeken wordt naar de verplichtingen. Daarnaast wordt belegd in asset-backed securities (ABS). Dat zijn pakketjes van leningen, met vaak een variabele rente. ABS'en, bedrijfsobligaties en hypotheeklen hebben een hoge kredietwaardigheid en leveren extra rendement ten opzichte van rentederivaten en obligaties van overheden. Voor de bedrijfsobligatiebelegging heeft STIP een beleggingsfonds geselecteerd die volgens een duurzame beleggingsstrategie wordt beheerd.

Return vastrentende waarden

Beleggingen in de vastrentende waarden return portefeuille zijn risicovoller (lagere kredietwaardigheid) en worden geacht extra rendement op te leveren. Er wordt belegd in risicovollere bedrijfsobligaties. Door invulling te geven aan het MVB-beleid is gekozen voor een ESG-beleggingsfonds.

Aandelen

Een aandeel is een waardepapier waarmee je voor een stukje eigenaar wordt van een bedrijf. Gaat het goed met het bedrijf, dan stijgt de waarde van het aandeel en kan dividend worden uitgekeerd. Het doel van deze portefeuille is het maken van rendement (waardestijging en dividend) om aan de pensioenverplichtingen te kunnen voldoen. Er wordt veel belegd in ontwikkelde markten zoals Europa en Noord-Amerika, maar om extra rendement te halen ook in opkomende markten zoals Brazilië en India. Door invulling te geven aan het MVB-beleid zijn de aandelen ontwikkelde markten ondergebracht in een Paris Aligned Equity index Fund. Dit fonds is gericht op het behalen van ESG-doelstellingen en het verminderen van de CO2-uitstoot, waardoor het aansluit bij de duurzame beleggingsdoelen van STIP. Ook het fonds voor aandelen opkomende markten heeft een ESG-doelstelling.

Vastgoed

De vastgoedportefeuille belegt in vastgoedaandelen. Dit werkt hetzelfde als aandelen, maar de portefeuille wordt belegd in aandelen van bedrijven die vastgoed (zoals huizen, winkelcentra en kantoren) beheren en winst uitkeren van de huur die ze ontvangen. Door invulling te geven aan het MVB-beleid belegt STIP in een Real Estate ESG Fund wat rekening houdt met ESG-criteria.

Vermogensbeheer

Met de vermogensbeheerders is een overeenkomst afgesloten of wordt belegd volgens een prospectus waarin onder meer zijn opgenomen:

- De beleggingsrichtlijnen en/of mandaatbepalingen zodat de vermogensbeheerder op zodanige wijze belegt en risico's beheerst dat dit past bij de verplichtingen en risicohouding van het fonds en bij het beleid met betrekking tot Maatschappelijk Verantwoord Beleggen.
- De gemaakte afspraken en vereisten waaraan de dienstverlening moet voldoen.
- De afgesproken vermogensbeheervergoeding die marktconform is en in lijn is met de inspanningen van de vermogensbeheerder.
- De borging dat er geen onnodige kosten worden gemaakt door kortetermijnbeleid of transacties die niet noodzakelijk zijn met het oog op langetermijndoelstellingen.
- Afspraken over risicobeheer binnen de organisatie en dienstverlening van de vermogensbeheerder.
- Afspraken over de rapportages die de vermogensbeheerder verstrekt aan het pensioenfonds.

De vermogensbeheerovereenkomsten/prospectussen hebben een onbepaalde looptijd, maar kunnen altijd worden ontbonden rekening houdend met de overeengekomen opzegtermijn.

De vermogensbeheerders verstrekken periodiek rapportages met betrekking tot de beleggingen, kosten, en beleggingsresultaten. Andere externe partijen stellen daarnaast ook beleggingsrapportages samen voor het pensioenfonds. Verder verzekert het bestuur zich ervan dat de vermogensbeheerders de afgesproken richtlijnen en wet- en regelgeving hebben opgevolgd, onder andere door een evaluatie van de vermogensbeheerders. De vermogensbeheerders geven ook openheid over het beleid met betrekking tot verantwoord beleggen, met name ook over aandeelhoudersbetrokkenheid (zie later).

De werkzaamheden van de beheerders worden regelmatig door het bestuur en de beleggingsadviescommissie van STIP geëvalueerd. Daarbij wordt onder andere gekeken naar de financiële prestaties, de beheersing van risico's, het relatiebeheer, en de gemaakte (transactie)kosten. Ook wordt bekeken of de uitvoering van de beleggingen in de portefeuille passend is binnen het langetermijnbeleid van het fonds. Bij de (transactie)kosten wordt een vergelijking gemaakt met het voorgaande jaar en moeten verschillen worden verklaard.

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen: stemgedrag en betrokkenheidsbeleid

Voor Maatschappelijk Verantwoord Beleggen is beleid opgesteld, dit is gepubliceerd op de website van STIP. Het bestuur en de deelnemers vinden milieu een belangrijk aspect om mee te nemen in de langetermijnwaardecreatie. Daarnaast streeft STIP ernaar om niet alleen een bijdrage te leveren aan milieuaspecten (Environmental, E), maar ook aan sociale (Social, S) en bestuur aspecten (Governance, G) aspecten. Dit betekent dat er duurzaam gehandeld moet worden met bewuste keuzes voor de toekomst. De ingelegde premies worden dus belegd met oog voor mens en milieu om zo bij te dragen aan een duurzame economische groei voor volgende generaties. STIP is ervan overtuigd dat klimaatverandering een systeemrisico vormt en wil de beleggingsportefeuille daarom tegen de negatieve gevolgen van klimaatrisico beschermen. STIP streeft ernaar daarom naar om in elk beleggingsfonds een significante vermindering van de CO₂-uitstoot te realiseren ten opzichte van de brede benchmark. Verantwoord beleggen is overigens geen doel op zich, ook de kosten en het verwachte rendement moeten meegewogen worden. STIP wil binnen deze kaders en binnen haar mogelijkheden een rol spelen in maatschappelijk verantwoord handelen, inclusief beleggen.

Daarom wil het bestuur ook dat de vermogensbeheerders die namens STIP beleggen, zich gedragen als betrokken aandeelhouders. STIP verwacht dus van een vermogensbeheerder dat deze een stembeleid heeft en actief gebruik maakt van het stemrecht op aandeelhoudersvergaderingen van bedrijven waarin voor het pensioenfonds wordt belegd. Over deze stemmen moet periodiek worden gerapporteerd. Het doel hiervan is creëren van aandeelhouderswaarde en het aansporen van die bedrijven tot beter gedrag.

Een vermogensbeheerder van STIP moet een betrokkenheidsbeleid hebben en gaat aan de hand van de ESG-aspecten de dialoog aan met de bedrijven waarin belegd wordt. Het bestuur bekijkt jaarlijks of dit beleid nog steeds passend is voor STIP.

Bij zowel het stem- als het engagementbeleid wordt rekening gehouden met de thema's die de sponsor en deelnemers belangrijk achten.

De vermogensbeheerders zorgen voor de uitvoering van het stemgedrag en het betrokkenheidsbeleid. Deze uitvoering maakt onderdeel uit van de evaluatie van de vermogensbeheerder door het bestuur. Het bestuur is bij de laatste evaluatie tot de conclusie gekomen dat voor het aandelen opkomende marktenfonds (ILIM) geen actief stembeleid wordt uitgevoerd. De reden die ILIM hiervoor aangeeft is de

beperkte omvang van het fonds, waardoor uitvoering van een actief stembeleid een relatief duur is voor de participanten in het beleggingsfonds, waaronder STIP. Het bestuur gaat op basis van deze rationale het gesprek met de beheerder aan om nadrukkelijk te onderzoeken hoe met een koste efficiënte aanpak in de toekomst toch een actief stembeleid kan worden toegepast.

Hieronder volgt een lijst met de websites van de vermogensbeheerders die de aandelenportefeuille (inclusief beursgenoteerd vastgoed) beheren waarop verdere informatie over hun beleid en de rapportage te vinden is:

Beheerder	Aandeelhouder Betrokkenheidsbeleid	Aandeelhouder Betrokkenheidsrapportage
Northern Trust	Proxy Voting, Northern Trust's Proxy Voting Policy & Procedures	Stewardship Report
ILIM	ilim-voting-policy.pdf ilim-engagement-policy.pdf	Active Ownership ILIM
L&G	Investment stewardship & governance L&G	Investment stewardship & governance L&G

De informatie met betrekking tot maatschappelijk verantwoord beleggen van de overige vermogensbeheerders is op de volgende websites te vinden:

- Aegon: Responsible investment | Aegon Asset Management
- CTI: <https://www.columbiathreadneedle.nl/nl/inst/over-ons/responsible-investment/>
- M&G: <https://www.mandg.com/sustainability>
- PGIM: <https://www.pgim.com/nl/en/intermediary/solutions/esg-investing>